

Bestuursverslag 2024

*Vastgesteld door het bestuur van
Stichting Sengerema d.d 4 september 2025, 2.0 def*

INHOUD

<u>1</u>	<u>INTRODUCTIE</u>	<u>3</u>
1.1	DE ONDERDELEN VAN HET PROGRAMMA	3
1.2	DOELSTELLING	4
1.3	ACTIEF OP VERSCHILLENDE LOCATIES	4
<u>2</u>	<u>MISUNGWI</u>	<u>5</u>
2.1	VOORTGANG VAN HET FARM-PROJECT	7
2.2	EVALUATIE MISUNGWI PROJECT EN BIJSTELLING DOELSTELLINGEN	9
2.3	SAMENWERKING STUDENTEN TU DELFT (MINOR INTERN. ENTREPRENEURSHIP AND SUSTAINABILITY)	12
<u>3</u>	<u>ARUSHA</u>	<u>14</u>
3.1	INLEIDING	14
3.2	DOELSTELLINGEN EN DOELGROEP	14
3.3	TERUGBLIK 2024 O.B.V. INDICATOREN	15
3.4	MOGELIJKE UITBREIDING LOCATIES	19
<u>4</u>	<u>SHINYANGA - SDO RAFIKI EN FOR IRON I GAVE GOLD, GESTEUND DOOR WILDE GANZEN</u>	<u>20</u>
<u>5</u>	<u>ONZE DONATEURS IN 2024</u>	<u>21</u>
<u>6</u>	<u>INZET BESTUUR EN VRIJWILLIGERS IN 2024</u>	<u>21</u>
<u>7</u>	<u>UITDAGINGEN VOOR 2025</u>	<u>21</u>
<u>8</u>	<u>FINANCIËN</u>	<u>22</u>
8.1	BEGROTING 2024	23
8.2	REALISATIE 2024	24
8.3	BEGROTING 2025	25
<u>9</u>	<u>TOT SLOT</u>	<u>25</u>

1 Introductie

Stichting Sengerema is geruime tijd actief in Tanzania. Sinds 2008 hebben wij, mede dankzij onze donateurs en onze partners in Nederland en Tanzania, het Youth Entrepreneurship Program (YEP) ontwikkeld en uitgewerkt.

De doelstelling van Stichting Sengerema is, met behulp van ons programma, kansarme jongeren in staat te stellen om met het uitoefenen van een eigen bedrijf zichzelf en hun naasten te voorzien van een duurzaam inkomen. Hierdoor verbeteren de levensomstandigheden van het hele gezin en neemt de kans op goede educatie van de jongere broertjes en zusjes toe.

1.1 De onderdelen van het programma

1. Stichting Sengerema is meerdere jaren actief in eenzelfde gebied; Hierdoor zijn we in staat plaatselijk een netwerk op te bouwen. Ook worden de ondernemers uit verschillende jaargangen bij elkaar geïntroduceerd.
2. Bij de training van nieuwe groepen worden eerder getrainde en gestarte ondernemers ingezet, de Youth Entrepreneurship Program trainers (YEP-trainers). Tevens zijn twee YEP-trainers gepromoveerd tot assistent-programmamangers, die plaatselijk (in Misungwi en Arusha) het programma uitvoeren samen met de partners, de lokale overheid en enkele YEP-trainers; Waar nodig wordt voor ondernemers vocational training (ambachtstraining) georganiseerd.
3. Na de training wordt met deelnemers contact onderhouden en indien gewenst ontvangen ze coaching bezoeken. Het coachen en monitoren gebeurt in principe door het lokale projectmanagement en YEP-trainers, die als rolmodel fungeren en dezelfde taal spreken.
4. Stichting Sengerema heeft training- en implementatietools, die gedurende de afgelopen jaren zijn doorontwikkeld en voortdurend aan verbetering onderhevig zijn.
5. Op iedere locatie wordt vanaf het eerste jaar gewerkt met een lokaal management dat bestaat uit: een assistent programma manager vanuit YEP, één of meerdere YEP-trainers, vaak aangevuld met iemand van de lokale overheid. Dit team werkt onder leiding van de programmamanager van Stichting Sengerema aan het uitvoeren van de projecten in hun gebied.

1.2 Doelstelling

Stichting Sengerema richt zich al vele jaren op het opleiden van jongeren tot ondernemers, en het helpen van deze jonge mensen met het opstarten van een bedrijf. Kleine bedrijfjes zoals bijvoorbeeld een telefoonwinkel, een kledingwinkel, een supermarkt, een kapsalon of een timmerbedrijf.

De afgelopen jaren hebben we de focus vooral gelegd op bedrijven die waarde creëren. Sinds de Corona-periode, waarin wij noodgedwongen moesten overstappen op het “online”-lesgeven, hebben wij gemerkt dat de computervaardigheid is toegenomen. Het “online” ondernemen blijkt met name voor jonge vrouwen een aantrekkelijke vorm van ondernemen te zijn.

In gebieden waar minder economische activiteit is, zoals in Misungwi, richten we ons op de agriculture sector: land-, tuinbouw en veeteelt. In aanvulling op het bouwen van een boerderij en het opleidingsprogramma in de boerderij, richten we ons ook op samenwerking met lokale vakgerichte opleidingsinstituten (lifestock college en agriculture college) om zo jongeren tot boerenondernemers op te leiden en te ontwikkelen. Dit is een aanvulling op ons normale programma, waarbij de kans op succes in het ondernemerschap naar onze mening wordt vergroot en er nieuwe werkgevers ontstaan.

1.3 Actief op verschillende locaties

Net als vorig jaar zijn we actief in Misungwi (Mwanza region), Arusha (Kilimanjaro region, i.s.m. Trias) en Sengerema (i.s.m. ELABS). Dit jaar is daar Nyangalata (Shinyanga region) bij gekomen.

Via onze contacten en trainers blijven wij op de hoogte van het wel en wee van onze ondernemers in de afgeronde projecten in Sengerema, Meatu, Tarakea/Mkuu, Dodoma en Iringa.

2 Misungwi

In 2024 is gestart met de finale fase van het project Jonge Ondernemers Misungwi, met een verwachte doorlooptijd van 4-5 jaar en met als doelstelling het financieel onafhankelijk worden van het agro-training center. Dat wil zeggen dat we streven naar het genereren van inkomsten vanuit het agro-training center, die voldoende zijn om de kosten van de trainingen en het salaris van onze projectcoördinator te betalen.

Het project bestaat uit de volgende onderdelen:

A. Infrastructuur

Het onderhouden, uitbreiden en verder ontwikkelen van het complex, alsmede het doorvoeren van verbeteringen zodat het complex beter beschermd is tegen weersinvloeden.

B. Project watermanagement: Het m.b.v. de TU Delft uitvoeren, uitbreiden en verbeteren van een watermanagement project, zodat deze gelijke tred houdt met de ontwikkeling van het 'agricenter'.

C. Het continueren van de trainingen en zoeken naar wegen om het bereik van de trainingen succesvol te vergroten.

Dit mensgerichte deel bestaat grofweg uit de volgende delen:

- a) Het trainen van jongeren die wonen en werken op de boerderij;
- b) Het uitbreiden van het palet van trainingen met bijvoorbeeld life stock en alternatieve farming-producten;
- c) Het testen van diverse soorten zaden om te ontdekken welke zaden hier wel en niet goed ontwikkelen en welke groente het beste verbouwd kan worden;
- d) Het ontwikkelen/toepassen van "integrated farming"; onze koeien zorgen voor de kunstmest die de gewassen nodig hebben;
- e) Het samen met de studenten van de minor 'International and Sustainable Business' van de TU Delft onderzoeken welke gerelateerde bedrijfstvormen in de waardeketen (de 'value chain') levensvatbaar zijn;

D. Ondernemerschapstraining in samenwerking met partners

Daarnaast willen we verder gaan met de trainingen op het gebied van ondernemerschap aan studenten van onze partner Rafiki in Shinyanga.

De Nederlandse stichting 'For Iron I gave Gold' strijdt, in nauwe samenwerking met hun Tanzaniaanse partner SDO-Rafiki, tegen armoede en kinderarbeid in de ambachtelijke goudmijnen in de regio Shinyanga in het noorden van Tanzania.

Met omscholing proberen ze de kinderen een alternatief te bieden voor het smerige, ongezonde werk in de mijnen. In de afgelopen 2 jaar hebben we deze partijen geholpen bij het geven van training op gebied van ondernemerschap en

empowerment. Deze samenwerking is goed bevallen, en we hebben in juni 2022 besloten om samen een projectvoorstel te maken voor de komende 3 jaren. In 2023 is dit project van start gegaan.

De focus van Misungwi ligt op het begeleiden en opleiden van jongeren tot **commerciële boeren**. Dat wil zeggen: niet het verbouwen van gewassen of het houden van vee voor eigen gebruik (wat in Tanzania op grote schaal gebeurt door particulieren), maar het verbouwen van gewassen voor de verkoop en het houden van vee ten behoeve van de verkoop van vlees, melk en aanverwante producten.

Steps to farming for business

Level 1: First steps

- Be activated and dare to take initiative within tasks
- Learn basics of business
- Learn basics of farming business context
- Learn open field farming

Level 2: Building up experience

- Dare to take initiative in making plans
- Know how to develop business and assess performance
- Have skills in communication and cooperation
- Have first experiences with creating channels
- Learn greenhouse farming

→ Now you are an excellent farming employee!

Level 3: Becoming independent

- Increase business skills
- Have experience with independent management
- Learn personal leadership, research skills and improve communication
- Have established network of business contacts
- Experience new crop types

→ Now you are an excellent farming entrepreneur!

Op basis van een tussentijdse evaluatie in juni 2024, tijdens een bezoek aan Nederland van Andrew Davis (onze coördinator van het Misungwi project) en 2 vrijwilligers die ruim 9 maanden in Misungwi actief zijn geweest in 2023 en het voltallige bestuur, is besloten de ontwikkeling-focus te leggen op:

- Uitbreiding van het aantal m2, om naast de trainingsdoelstellingen ook de spaar-doelstellingen van de deelnemers te kunnen realiseren.
- Het ontwikkelen van continue inkomensstromen, naast de “oogst”-gerelateerde inkomens.
- Het verbouwen van gewassen voor eigen gebruik.
- Het continueren van de verbeteringen t.a.v. het ‘watermanagement’.

Eerder hadden wij al geconstateerd dat het opleiden tot commerciële boer langer duurt dan wij oorspronkelijk hadden gepland, doordat er zowel theorie- alsook veel

praktijkkennis nodig is. Hierdoor bedraagt de doorlooptijd, in tegenstelling tot onze andere projecten, voor de deelnemers niet 1 maar ruim 2,5 jaar. En omdat het verbouwen van gewassen een wat trager proces is dan het opstarten van ondernemingen, hebben onze projectmanager en trainers tijd om hun kennis en ervaring te delen met anderen samenwerkingspartners, zodat het project toch de beoogde impact heeft qua aantallen opgeleide studenten.

In 2024 was deelname aan het programma in Shinyanga hier een mooi voorbeeld van. In dit project verzorgen de trainers van Stichting Sengerema/YEP Tanzania de trainingen in samenwerking met de SDO (Social Development Organization) **Rafiki**.

2.1 Voortgang van het farm-project

Het farm-project begint zijn vruchten af te werpen. De resultaten van de training zijn duidelijk zichtbaar, de oogsten worden groter en het kweken van verschillende gewassen gaat vooruit.

De eerste helft van het jaar 2024 betrof de continuering van wat in 2^e helft van 2023 was gestart. In november, december en januari was er met behulp van de studenten uit Delft een verbeterde irrigatie beschikbaar voor de 5.000 m² die is voorzien van een zogenaamd “drip systeem”.

Door verbeterde infrastructuur en de opgedane kennis leverden de maanden Maart en April van 2024 goede oogstresultaten op.

Oogst in kwaliteit en kwantiteit wederom verbeterd

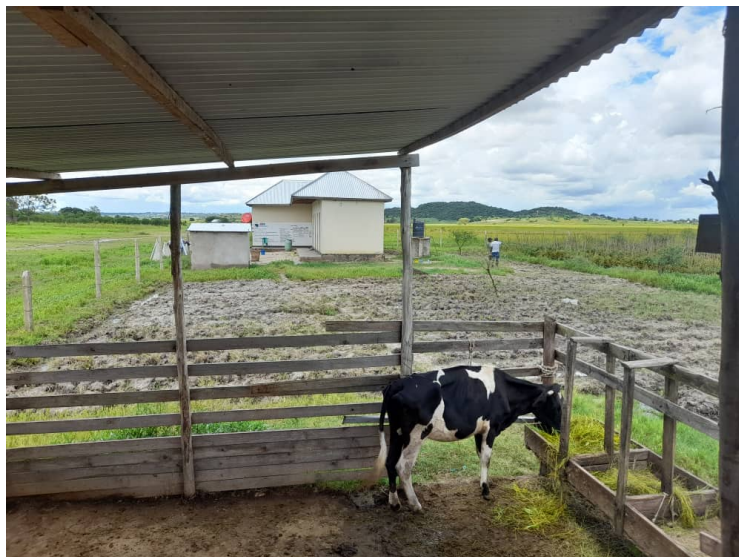
Het tijdstip van de eerste oogsten in 2024 liep parallel met de werving en selectie van de nieuwe deelnemers. In samenwerking met de leiders van de omliggende gemeenschap werden potentiële kandidaten geïnterviewd, en na de zogenaamde intakegesprekken individueel en in groep werden de nieuwe deelnemers geselecteerd.

De goede oogst was een mooie inspiratie voor de 5 nieuwe deelnemers die na selectie en intake klassen daadwerkelijk in april gestart zijn met het programma.

Nieuwe deelnemers: de kandidaten krijgen uitleg over het programma

Ander goed nieuws is dat het eindelijk lukte om na herhaalde pogingen om onze koe zwanger te maken en verwachten we begin 2025 een nieuw kalf en dus ook de eerste melk.

De zwangere koe in de koeienstal, met op de achtergrond de boerderij en het tussengelegen gebied is gereed gemaakt voor het kweken van gewassen voor eigen gebruik.

2.2 Evaluatie Misungwi project en bijstelling doelstellingen

Onze projectcoördinator Andrew Davis bezocht eind juni 2024 Nederland op uitnodiging van de studenten, vrijwilligers en bezoekers die de afgelopen jaren in Misungwi zijn geweest.

Dit moment is aangegrepen om:

- Op bezoek te gaan bij een van onze donors en
- Samen met het bestuur Andrew en enkele vrijwilligers het Agro-project te evalueren en doelstelling aan te scherpen.

Andrew op bezoek bij één van de Madiba kwekers i.s.m. Dekker Chrysanten B.V.

Evaluatie Misungwi project

De evaluatie leverde een belangrijk inzicht op. Het agro-project kent 2 doelstellingen:

1. Primair is dat het trainen van jongeren om commercieel boer te worden, hiervoor zijn zowel ondernemers- als technische vaardigheden nodig.
2. Secundair is het doel om gedurende de diverse oogsten de deelnemers in staat te stellen geld te sparen van de opbrengsten, waarmee ze op termijn zichzelf van startkapitaal kunnen voorzien om zelf een boerenbedrijf te starten.

De primaire doelstelling wordt ruimschoots gehaald en dit wordt ook onderschreven door de deelnemers zelf en de resultaten in de praktijk.

De tweede doelstelling, het sparen, wordt niet gehaald, grofweg komt dit doordat in de eerste jaren we behoorlijk wat pech hebben gehad door natuurlijke invloeden. Lees te veel of te weinig water, kassen die omwaaiden in heftige stormen, maar ook door gebrek aan kennis van de deelnemers die op de verkeerde momenten de verkeerde pesticiden of kunstmest gebruikten.

De belangrijkste reden was dat het met het huidige aantal m2 voor het uitbreidende aantal deelnemers niet lukt om voldoende opbrengsten te genereren. En daarnaast speelt nog dat we met het kweken van gewassen geen dagelijkse stroom van inkomen generen, wat nodig is voor aanvulling van persoonlijke behoeften.

Bijstelling doelstellingen

Op basis van deze evaluatie zijn de eerdergenoemde doelstellingen aangescherpt:

1. Uitbreiding van het aantal m2, om naast de trainingsdoelstellingen ook de spaar-doelstellingen van de deelnemers te kunnen realiseren.
2. Het verbouwen voor gewassen voor eigen gebruik (zie foto hierboven)
3. Het ontwikkelen van continue inkomensstromen, naast de “oogst” gerelateerde inkomens

Ad 1 Uitbreiding aantal m2

Na terugkomst in Tanzania is Andrew op zoek gegaan naar uitbreidingsmogelijkheden nabij onze boerderij. We praten dan in de eerste plaats over de mogelijkheid om extra grond te kopen.

In november 2024 diende zich de mogelijkheid aan om 2 stukken grond, vlak bij de boerderij te kopen, alleen tussen de 2 stukken ligt een ander stuk.

Toch hebben we een aanbetaling gedaan op de 2 stukken grond en zijn we met de eigenaar van het tussengelegen stuk in gesprek om via ruil een aansluitend gebied te krijgen.

We hebben er goede verwachting over dat dit in Q1 van 2025 gaat lukken zodat we met het opstarten van een nieuwe groep een deel van deze grond kunnen gaan gebruiken en een ander deel voor de uitbreiding van onze koeien (zie ad 2)

Ad 2 Het telen van gewassen voor eigen gebruik

Dit eenvoudige maar nog niet bedacht idee, is gewoon in werking gezet. En heeft in Q4 de eerste resultaten opgeleverd. Mais – bonen en rijst zijn de 3 belangrijkste producten die nu voor eigen gebruik op beperkt grondgebied geproduceerd worden.

Het programma zorgt voor o.a. de aanschaf van zout, suiker, zonnebloemolie en zo nu en dan kip aan en de noodzakelijke medicijnen ter bestrijding van malaria.

Ad 3 Ontwikkeling continue inkomensstromen

Het creëren van inkomen met een hogere frequentie dan eens per 4-5 maanden (de huidige oogstopbrengsten genereren geld met deze frequentie). Hiervoor zijn we gestart met het bewandelen van 2 wegen:

- a) Het uitbreiden van de “veestapel” gericht op koeien die melk geven, elke liter melk per dag is inkomen per dag.
- b) Het kweken van larven, die na behandeling als kippenvoer en als kunstmest kunnen worden verkocht. De doorlooptijd van deze activiteit is slechts 45 dagen en gemakkelijk parallel te starten, en je hebt geen last van seizoenen.

Toelichting 3a: In Q4 hadden we de aanschaf van een zwangere koe gebudgetteerd, maar deze aanschaf hebben we door moeten schuiven naar 2025, aangezien we de mogelijkheid hadden om de nabijgelegen grond te kopen. Na overleg met de deelnemers is besloten om deze opportunity niet te laten lopen. In ons budget voor 2025 is nu ruimte opgenomen om 2 zwangere koeien aan te schaffen in de loop van 2025.

Zoals eerder vermeld was de uitbreiding nodig om onze 2^e doelstelling “het sparen met als doel eigen startkapitaal te hebben” te realiseren zeker met het toenemende aantal deelnemers.

Toelichting 3b: In ons programma in Arusha zijn we in 2023 een ondernemster tegengekomen die larven teelde als grondstof voor kippenvoer en kunstmest. Zij was de winnares van de Business Plan Competitie van 2023. We hebben haar gevraagd om “onze” boeren in Misungwi eerst te informeren over haar activiteiten. Indien er belangstelling zou bestaan bij onze deelnemers, zij de deelnemers kan trainen en adviseren. Vervolgens zou zij de bouw van de benodigde kweekplaats en online verder de eerste oogst kunnen begeleiden.

En zo geschiedde, in Q3 is er een kweekplaats gerealiseerd na zeer positieve feedback op de informatiesessie en introductietraining.

Christina uit Arusha

De deelnemers In Misungwi

*Het creëren van
kweekomgeving*

In Q4 zijn er met behulp van 2 kg eitjes 15 kg larven geproduceerd, waarvan 3 kg als test product is verkocht en de overige 12 kg als grondstof diende voor de nieuwe ronde, waarbij een kleine 100 kg als 'product' wordt verwacht omstreeks eind januari 2025.

De opbrengsten van 1 kg (3.000 Tsh/kg) staan gelijk aan die van 3 liter melk; de prognose is dat we in het 2^e kwartaal van 2025 elke 45 dagen rond de 250 kg zullen produceren. Deze prognose geeft een hoop energie bij de deelnemers.

Bij een constante stroom van 200-250 kg per 45 dagen, zullen we samen met de deelnemers in de 2^e helft van 2025 gaan kijken naar professionalisering van het drogen en de verpakking.

Op naar 2025!!!

2.3 Samenwerking Studenten TU Delft (minor Intern. Entrepreneurship and Sustainability)

Ook in 2024 mochten we weer studenten vanuit Delft welkom heten. Ditmaal waren er 4 studenten, die gedurende de maanden november, december en januari het praktijk gedeelte van hun minor uit voeren. (Zie ook projectmisungwi op Instagram)

De kosten van het project zijn via fundraising bekostigd en de doelstellingen zijn in samenspraak met stichting Sengerema en onze program coördinator in Misungwi vastgesteld.

De opvang en begeleiding ter plekke wordt mede gedaan door Nicole, een NL-vrijwilligster die net als Andrew in Misungwi woont.

Een belangrijkste infrastructurele bijdrage die dankzij deze samenwerking tot stand is gekomen, is het slaan van een waterput. Dit is een boorput van 120 meter diep, waar zoet water gevonden wordt. In tegenstelling tot water op 4-6 meter diepte, wat zout smaakt.

Met deze waterput realiseren we 3 belangrijke doelstellingen;

- Schoonwater voor de irrigatie, het water van de uitlopers van het Victoria meer was nogal modderig
- Drinkwater voor bewoners op de boerderij, met ruim 14 bewoners en verwachte groei van 5 in 2025 is er behoefte aan minimaal 60 liter per dag
- Een schoonwater tappunt voor gratis drinkwater t.b.v. bewoners uit de buurt, om zodoende onze relatie met de “community” te verstevigen

Het boren naar water op 120 meter diepte

3 Arusha

3.1 Inleiding

In Arusha werken we samen met de TCCIA (Kamer van Koophandel) van Arusha en TRIAS-East Africa. Het betreft 5-jarige programma's; het jaar 2024 was alweer het derde jaar in de tweede cyclus van 5 jaar. Het programma wordt 50/50 door Trias België en Stichting Sengerema gefinancierd.

TRIAS verzorgt de coördinatie van het programma en de bijeenkomsten die elk kwartaal worden gehouden.

De TCCIA van Arusha verzorgt samen met YEP (Youth Entrepreneurs Program) Tanzania de promotie, de werving, selectie en het opstarten van het programma in het eerste kwartaal van het cursusjaar.

YEP-Tanzania, samen met programma-manager Jeroen Vegt van Stichting Sengerema, is verantwoordelijk voor het uitvoeren en organiseren van de trainingen en de coaching activiteiten gedurende het cursusjaar.

Sinds 3 jaar sluiten we het programma af met een Business Plan Competitie tijdens de 'graduation party', waarbij 5-6 deelnemers van het programma deelnemen aan de competitie, en waarbij prijzen te verdienen vallen voor de eerste 3 deelnemers.

3.2 Doelstellingen en doelgroep

De **doelstellingen** van het Arusha-programma zijn:

- Het trainen en coachen van jonge ondernemers in Arusha om zo werkgelegenheid en duurzaam inkomen te genereren voor de ondernemers zelf en in toenemende mate ook voor de werknemers van de ondernemer. Dit betreft veelal familie, maar in steeds meer gevallen ook anderen.
- Het uitdragen van een inclusieve community, door gender gelijkheid zeer nadrukkelijk als indicator op te nemen.
- Het koppelen van de deelnemers aan financiële dienstverleners (zoals de Saccos van de TCCIA van Arusha), aan elkaar (via netwerkbijeenkomsten) en het verbinden met de TCCIA van Arusha, zodat de deelnemers bij allerlei soort vragen daar ondersteuning kunnen krijgen.
- Het organiseren van externe trainingen voor geselecteerde deelnemers. Deze trainingen worden vanuit ons budget gefinancierd.

Doelgroep

De doelgroep is jongeren die al informeel actief zijn met ondernemen. Met andere woorden: ze moeten al 1-3 jaar bezig zijn met het uitvoeren van een bedrijfsgerelateerde

activiteit. De ervaring heeft nl. geleerd dat in grotere plaatsen zoals Arusha het selecteren van serieuze starters lastig is, waardoor we gezamenlijk met onze partners in het verleden gekozen hebben voor het doorstarten-verbeteren- stimuleren van jongeren die al bewezen hebben echt te willen ondernemen, ook al is dit vaak omdat dit de enige manier is om een inkomen te verkrijgen.

3.3 Terugblik 2024 o.b.v. indicatoren

phase 1	phase 2	phase 3	phase 4
3 months	5 months	2 months	2 month
recruitment en promotie	kick-off , classes physical and online	business visits and businssplan preparations	graduation, buisness plan competition and december break
indicators	doel	realisatie	opmerking
recruited	40	54	38 vrouwen
graduated	26	50	hoogste score in 8 jaar
gem. deelnemers online klas	35	51	de helft van de onderwerpen is online beschikbaar
aantal connected aan TCCIA	20	35	
supported met special classes	5	5	nog 2 extra in 2025
aantal deelnemers BP-competitie	5	9	1 Pitch was met 3 deelnemers

Werving en selectie

De samenwerking met diverse partijen op het gebied van de werving en selectie gaat goed. We worden geholpen door goede mond-op-mond reclame van oud studenten, die bijna 80% van de nieuwe studenten aandragen. Ook heeft het prijzengeld van de businessplan competitie een positieve uitwerking op nieuwe deelnemers; dit spreekt zich rond en helpt veel jongeren over de drempel om zich aan te melden. Ook het niveau van de aanmelders lijkt te stijgen.

Alle aanmelders worden bezocht door vertegenwoordigers van TCCIA, YEP en Trias. Daarna zijn er 2 intake klassen waarbij het doelstellingen van de training, maar ook de verwachtingen van de deelnemers worden besproken.

Aan de hand van deze bezoeken worden de deelnemers aan het cursusjaar geselecteerd.

Kick-off, fase 1

Na de intake klassen is er de kick-off meeting. Het is gebruik dat tijdens de 2 formele meetings van het jaar met de deelnemers, te weten de kick-off en de graduation meeting, vertegenwoordigers van de drie partijen en een ere gast aanwezig zijn.

In de week erna wordt een whatsapp groep gecreëerd met alle deelnemers die over een smartphone beschikken. We zien dat dit percentage jaarlijks stijgt en inmiddels boven de 90% zit. Daarnaast is er ook een sms-groep van alle deelnemers.

Via deze groepen worden de lesschema's en de online content voor de klassen gedeeld. Jaarlijks behandelen we ruim 20 onderwerpen, waarvan 4-6 onderwerpen door onze partners, ons netwerk en door oud deelnemers behandeld worden.

Denk hierbij aan:

- Loan management, door de Saccos van de TCCIA.
- TRA (belastingen, rules and regulations) door een medewerker van de belastingdienst.
- Online marketing via facebook en Instagram, door twee van onze oud- deelnemers die daar echt heel goed in zijn.

Bij alle YEP klassen wordt onze programma coördinator David Zabron bijgestaan door een team van 4 oud deelnemers die tezamen de 'educatie commissie' vormen. Maandelijks wordt met hen het leerprogramma doorgesproken en melden zij aan welke onderwerpen ze samen met David willen behandelen.

De klassikale training, fase 2

Wekelijks wordt er 1 onderwerp behandeld, dat 2-3 maal gedurende die week (1-2 ochtenden en 1 middag) wordt gegeven in een door ons afgehuurde trainingslocatie. In 2024 hebben we een mooie, centrale nieuwe locatie gevonden waar we graag de komende jaren opnieuw gebruik van maken.

Het bezoeken van de deelnemers als start van het individuele traject, fase 3

In de maand september starten we met het bezoeken van alle deelnemers, we bekijken wat ze van het geleerde al aan het toepassen zijn en vragen naar hun ervaringen en naar uitdagingen bij implementatie van het geleerde.

Deze bezoeken zijn ook de eerste stap in het selectieproces voor deelname aan de businessplan competitie. Dit deel van de training richt zich op een kleinere groep van de deelnemers, en heeft als doel de ondernemers te leren over hun onderneming te praten, doelstellingen te formuleren, keuzes te maken en een reel plan voor hun next step te maken. Dit plan moet vervolgens gepresenteerd worden, waarbij ze leren rekening te houden met het publiek waaraan ze hun verhaal presenteren.

Tijdens de uiteindelijke presentatie worden de winnaars gekozen door een onafhankelijke jury. Wij als trainers helpen de deelnemers zich voor te bereiden, maar nemen bewust geen plaats in de jury.

In 4-5 sessies gedurende 6-8 weken, waarbij David ondersteund wordt door een team bestaande uit een selectie van de winnaars van de afgelopen jaren en de programma manager van Stichting Sengerema, kneden we een onsamenhangend verhaal met soms tegenstrijdige elementen tot een mooie en heldere pitch. Die pitch geeft helderheid aan het verhaal, maar – nog belangrijker – geeft helderheid in het hoofd van de betrokkene, door extra research naar kosten en mogelijkheden, door het stellen van prioriteiten of door het opbreken van grote onoverzichtelijk stappen in kleinere te realiseren stappen.

Hierbij komen we ook achter aanvullende leerdoelstellingen om het gewenste plan tot uitvoer te brengen. Rondom deze doelstelling vormen we 'special classes' waaraan de betreffende deelnemer deelneemt en anderen vanuit de totale groep waarvan we denken dat het voor hen een waardevolle aanvulling kan zijn.

Tijdens een tussentijdse evaluatie brengen we het deelnemersveld voor de competitie terug tot een 5 tot 6-tal bedrijven, waarbij het voorkomt dat een bedrijf kan bestaan uit 1,2 of 3 deelnemers.

De 9 deelnemers van 6 verschillende ondernemingen

Businessplan competitie en graduation party

Het einde van het leer jaar wordt gevierd met een graduation party, waarbij de deelnemers aan de training een certificaat ontvangen en waar de deelnemers van de Business Plan competitie voor hun medestudenten en andere genodigden hun verhaal doen.

De winnaars van dit jaar zijn:

		
<i>Nr 1: Naomi Mitchel Trainen en begeleiden van imkers</i>	<i>Nr 2: Zainabu Sogora Maken van schilderijen, beelden en geven van schilderles</i>	<i>Nr 3: Benno Richard IT Ondersteuning, ontwerpen van websites en labels/banners</i>

De ere gast was een vertegenwoordiger van de NMB van Tanzania, zodat we voor de eerste keer iemand van het bedrijfsleven hadden en niet van het lokale bestuur.

Alle partners en de drie winnaars samen met de eregast op de foto

Gebruik maken van ons netwerk voor andere projecten

De winnares van het afgelopen jaar Christina, die aan het telen van larven werkte om hier kunstmest en kippenvoer van te maken, heeft haar verhaal ook gehouden bij ons project in Misungwi, waar we jongeren opleiden tot commerciële boeren. Haar verhaal met de bijbehorende training is zo positief ontvangen, dat we in Misungwi nu 300 kg larven per 45 dagen produceren. Dit is ruim voldoende om dit project serieus verder te ontwikkelen. Het is voldoende om een boerengezin in de wat meer afgelegen gebieden van een inkomen te voorzien.

Christina uit Arusha

De deelnemers In Misungwi

Het creëren van
kweekomgeving

Door onze positieve ervaringen met deze wijze van afsluiting van het jaar en de toegevoegde waarde van het onderdeel businessplan competitie tijdens recruitment, maar ook tijdens het gehele leerjaar, willen we dit onderdeel in de komende jaren verder uitbouwen en het prijzengeld verhogen, mede op verzoek van onze lokale partners.

3.4 Mogelijke uitbreiding locaties

Vanwege het succes van het programma heeft Trias België/East-Africa aan Stichting Sengerema/Yep Tanzania gevraagd om het programma vanaf 2026/2027 naar meer locaties uit te breiden. De mogelijkheid hiertoe zal voornamelijk afhangen van de beschikbare fondsen, maar wij gaan dit zeker serieus bekijken!

4 Shinyanga - SDO Rafiki en For Iron I gave Gold, gesteund door Wilde Ganzen

Het afgelopen jaar was het 2^e jaar van een 3-jarig project samen met genoemde organisaties. De bijdrage van YEP Tanzania, onze uitvoerende organisatie, is gericht op ondernemerstrainingen en het trainen op gebied van technische vaardigheden en het coachen van reeds opgestarte ondernemers.

Vanuit YEP zijn hierin actief Andrew Davis en Julius Sanga en voor de coördinatie is onze programma manager Jeroen Vegt betrokken.

Andrew stelt zijn kennis op gebied van ondernemerschapstrainingen en persoonlijke ontwikkeling training beschikbaar, terwijl Julius een YEP trainer van de eerste orde is en gecertificeerd is voor trainingen op het gebied van maken van kleren, jurken en kostuums, kortom het opleiden voor een naaiatelier.

“2024 has strengthened the Youth Business Centre (YBC) in its second year. The YBC is a three year project to set up a safe place where a group of teenagers are following workshops in tailoring. They have also started bag- and soap making, which they can sell to local retailers. The trainings were supervised and conducted by a professional trainer from the region, Julius Sanga and the team of YEP and Rafiki in parallel”

5 Onze donateurs in 2024

• Cross Your Borders • Remonstrantse Gemeente Den Haag • Stichting Janssensfonds • Stichting CCHO	• Dekker Chrysanten B.V. /Madiba® kwekers • Evanthia B.V./Lieneke en Nico Grootendorst En heel veel particulieren!
--	--

6 Inzet bestuur en vrijwilligers in 2024

Alle werkzaamheden, zowel door het bestuur als door vrijwilligers, zijn onbetaald. De programma-manager (tevens adviserend bestuurslid) Jeroen Vegt ontvangt een onkostenvergoeding.

Door de steeds grotere bijdrage van onze lokale trainers neemt de omvang van de Nederlandse vrijwilligers-inzet in Tanzania zelf af. In Nederland blijven er voldoende activiteiten over voor potentiële vrijwilligers. Denk hierbij aan publiciteit via de social media, organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten met potentiële donateurs, ondersteuning van het secretariaat en zeker ook bij de fondsenwerving.

7 Uitdagingen voor 2025

Enkele van de uitdagingen zijn:

- Opgestarte ondernemers stimuleren om deel te nemen in 'saving-groups' en deel te nemen aan coöperaties;
- De jongeren blijven stimuleren in het verstandig omgaan met geld en bedrijfsmiddelen;
- De samenwerking met de lokale Tanzaniaanse overheid blijft een aandachtspunt. Wisselingen van personen of het geven van andere rollen aan personen zorgt ervoor dat hier voortdurend aandacht op gericht moet zijn.

Andere belangrijke uitdagingen zijn nog:

- De ondernemers blijven coachen en begeleiden om er zo veel mogelijk succesvol te laten zijn en zich te ontwikkelen waar mogelijk;
- Waar mogelijk inzetten op groei van de bestaande ondernemingen, zodat werkgelegenheid wordt gecreëerd;

- Dit jaar willen we nog meer inzetten op samenwerking. Samenwerking door ondernemers gezamenlijk maak-en agri-bedrijfjes te laten starten, zodat er een nog grotere kans ontstaat op succes. De nadelen die zo'n samenwerking met zich mee brengt zullen wij daarbij niet uit het oog verliezen;
- Het vinden van voldoende fondsen om onze lopende programma's door te kunnen zetten en indien mogelijk er nog een enkel nieuw project bij op te pakken. Onze enige beperking om nog meer ondernemers kunnen helpen met hun opstart of groei, zijn de fondsen om alles te kunnen bekostigen.

8 Financiën

De financiële besluitvorming van Stichting Sengerema is als volgt georganiseerd:

- Tijdens een bestuursvergadering in Nederland wordt de jaar- en de programmabegroting als ook de verschillende projectbegrotingen vastgesteld en goedgekeurd;
- Het lokale management in Tanzania krijgt de beschikking over het geaccordeerde jaarplan met bijbehorende begroting en wordt verzocht om de realisatie daarvan op te pakken, voor zover het in Tanzania te maken kosten betreft. De jaarbegroting wordt per onderdeel van het programma gespecificeerd in deelbegrotingen, die per onderdeel van het programma naar het lokale management worden gestuurd. Het budget wordt fasegewijs overgeboekt vanuit Nederland naar de programmarekening;
- Vanuit Tanzania wordt gerapporteerd, door middel van dagafschriften en toelichting op boekingen over de gedane uitgaven in relatie tot het budget. Met ingang van 2021 is een Tanzaniaanse accountant aan het team toegevoegd, die de uitgaven in Tanzania controleert en de jaarrekening en audits doet voor YEP, onze Tanzaniaanse NGO. Hij controleert tevens de boekhouding welke bij de penningmeester van Stichting Sengerema ten behoeve van rapportages in Nederland wordt aangeleverd.
- Van de gedane uitgaven wordt door de penningmeester van Stichting Sengerema nagegaan of deze overeenstemmen met de geaccordeerde begroting;
- Besluiten met grote financiële impact worden, ook al zijn ze reeds opgenomen in de jaarbegroting, vastgelegd in de notulen van bestuursvergaderingen.

8.1 Begroting 2024

In het Jaarplan 2024 werd de navolgende begroting opgenomen:

	Begroting 2024						
	Leading partner	Year group / activity	Q1	Q2	Q3	Q4	
Misungwi - onderhoud en uitbreiding farmhouse	Sengerema Foundation	2024	1.250	1.250	1.250	1.250	5.000
Misungwi - trainingskosten en materialen	Sengerema Foundation	2024	5.500	5.600	5.600	5.600	22.300
Misungwi - startkapitaal livestock	Sengerema Foundation	2024	-	-	-	4.700	4.700
Misungwi coaching		2017-2023	-	500	500	500	1.500
	program-management	2024	1.250	1.250	1.250	1.250	5.000
Arusha	Trias	2023	10.000	10.000	10.000		30.000
	program-management	2023	750	750	750	750	3.000
Shinyanga	Rafiki	2023	1.500	1.500	1.500	-	4.500
	program-management	2023	250	250	250	250	1.000
Kosten NL			500	1.000	1.000	500	3.000
Totaal (euro's)			21.000	22.100	22.100	14.800	80.000

8.2 Realisatie 2024

De staat van baten en lasten over 2024, voortkomende uit de Jaarrekening 2024 met vergelijkende cijfers 2023, ziet eruit als volgt:

		Realisatie 2024 €	Begroting 2024	Verschil 2024 t.o.v. begroting €	Realisatie 2023 €
Baten					
Totaal Baten	(7)	89.757	83.000	6.757	90.308
Lasten					
Operationele kosten Tanzania	(8)	8.943	6.000	2.943	8.364
Basic/empowerment training	(9)	4.822	4.000	822	5.600
Ondernemerschapstraining	(10)	63.330	56.600	6.730	60.431
Startkapitalen/greenhouse/farmhouse	(11)	5.735	10.000	-4.265	7.173
Coaching en capaciteitsversterking	(12)	4.628	3.400	1.228	4.406
Organisatiekosten NL	(13)	1.236	2.500	-1.264	602
Financiële baten en lasten	(14)	644	500	144	1.096
Totaal Lasten		89.338	83.000	6.338	87.672
Saldo		419	-	419	2.636

Het positieve resultaat ad € 419 wordt toegevoegd aan de algemene (bestedings-) reserve.

8.3 Begroting 2025

In het jaarplan 2025 is de volgende begroting opgenomen:

	Begroting 2025						
	Leading partner	Year group / activity	Q1	Q2	Q3	Q4	Q4
Misungwi - uitbreiding farmhouse	Sengerema Foundation	2025	2.500	1.300	2.100	3.050	8.950
Misungwi onderhoud farmhouse	Sengerema Foundation	2025	500	500	500	500	2.000
Misungwi - trainingskosten en materialen	Sengerema Foundation	2025	3.750	3.850	4.200	5.450	17.250
Misungwi - startkapitaal livestock	Sengerema Foundation	2025	-	-	-	2.500	2.500
Misungwi coaching		2017-2024	-	500	500	500	1.500
	program-management	2025	1.250	1.250	1.250	1.250	5.000
Arusha	Trias	2025	10.000	10.000	10.000		30.000
	program-management	2025	750	750	750	750	3.000
Shinyanga	Rafiki	2025	1.500	1.500	1.500	-	4.500
	program-management	2025	250	250	250	250	1.000
Kosten NL			500	1.000	1.000	500	3.000
Totaal (euro's)			21.000	20.900	22.050	14.750	78.700

Indien er onvoldoende fondsen beschikbaar zijn, kan ervoor worden gekozen om minder groepen op te starten, een jaargroep met minder studenten op te starten, of om delen van het project later uit te voeren.

9 Tot slot

Wij zijn blij dat we samen met onze donateurs en vrijwilligers wederom een bijdrage hebben mogen leveren aan het verder ontwikkelen van het ondernemingsklimaat in Tanzania en zo weer veel kansarme jongeren en hun families een toekomstperspectief hebben kunnen bieden.

Verklaring gebruikte afkortingen

CBO *Community Based Organization, Tanzaniaanse rechtsvorm, lokale non profit organisatie;*

CYB *Cross Your Borders, Nederlandse organisatie en samenwerkingspartner Stichting Sengerema;*

NGO *Non-Governmental Organization. Vaak: organisatie op het gebied van ontwikkelingshulp;*

SACCO *Saving And Credit Cooperative Organization;*

SDO *Social development Organization, een NGO die voornamelijk werkzaam is op het gebied van Vrede, Onderwijs, Capaciteitsversterking en Sociale onderwerpen in het algemeen*

SF *Sengerema Foundation, Engelse benaming van Stichting Sengerema;*

TCCIA *Tanzania Chamber of Commerce, Industry and Agriculture, Tanzaniaanse Kamer van Koophandel*

TSH *Tanzaniaans shilling. Koers 2023 1 euro = 2.600 Tsh.*

YEP *Youth Entrepreneurship Program, het door Stichting Sengerema ontwikkelde programma voor jonge ondernemers;*